

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 13Svp/19/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200296
Dátum vydania rozhodnutia: 7. februára 2023
Meno a priezvisko: Mgr. Kristína Babiaková
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200296.2

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Babiakovej (sudkyňa spravodajkyňa), sudkyň JUDr. Kataríny Benczovej, JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Jany Martinčekovej a zo sudcu JUDr. Michala Matulníka, PhD. v právnej veci žalobkyne: A. P., F. XX. E.D. XXXX, Q. T. D. XX, XXX XX D., právne zastúpená advokátskou kanceláriou: doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD. & Associates s.r.o., sídlom Hlavná 25, 040 01 Košice; proti žalovanému: Bc. PhDr. Radoslav Beňo, F. C. X. I. XXXX, T. D. XXX, XXX XX D., právne zastúpený advokátom: JUDr. Michal Barnovský, sídlom Námestie generála Štefánika 532/7, 064 01 Stará Ľubovňa; o ústavnosť a zákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy v obci Jarabina konaných dňa 29. októbra 2022, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu zamieta.
- II. Žalovanému voči žalobkyni priznáva právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

O d ô v o d n e n i e

I.
Priebeh súdneho konania a výsledky vykonaného dokazovania

1. Dňa 9. novembra 2022 bola Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“ alebo „správny súd“) doručená žaloba žalobkyne, ktorou sa domáhala vyhlásenia neplatnosti volieb starostu obce Jarabina uskutočnených dňa 29. októbra 2022, alternatívne zrušenia rozhodnutia volebnej komisie a vyhlásenia žalobkyne za zvolenú starostku.

2. Žalobkyňa v prvom rade namietala, že v predmetnom prípade došlo k porušeniu volebného moratória. V čase kratšom ako 48 hodín pred začiatkom volieb mali byť obyvateľom obce Jarabina rozdávané lístočky s menami kandidátov, ktorých treba voliť, čím mohli byť podľa názoru žalobkyne ovplyvnení voliči v prospech jedného z kandidátov na starostu obce Jarabina. Lístočky mali byť odovzdávané aktívnym

konaním v prospech osôb na lístočku uvedených. Podľa názoru žalobkyne samotná skutočnosť, že rozdávané lístočky neobsahovali pre voliča nové informácie neznamená, že volebné moratórium nebolo porušené tak závažným spôsobom, že sa výsledok volieb stal ústavne neudržateľný. V tejto súvislosti žalobkyňa predložila čestné vyhlásenie E. E. T. o tom, že mu mal byť dňa 29. októbra 2022 doručený od voličov zoznam kandidátov, ktorý bol v čase volebného moratória rozposielaný voličom tak, ako to je uvedené v žalobe. Súčasne žalobkyňa navrhla vypočuť k tejto skutočnosti pána H. D., H. P. Q. I. H. W. J..

3. Ďalej žalobkyňa v žalobe namietala, že počas volieb došlo k ovplyvňovaniu voličov, ktorí hlasovali do prenosnej urny. Členovia okrskovej volebnej komisie, ktorí boli vyslaní k voličom s prenosnou urnou mali, podľa tvrdení žalobkyne, upravovať hlasovacie lístky namiesto voličov. Tento postup členov volebnej komisie podľa názoru žalobkyne narušil princíp tajnosti volieb. Žalobkyňa v časti tejto námietky navrhla od obce Jarabina vyžiadať volebnú dokumentáciu a vykonať výsluch svedka R. P.. Zároveň predložila čestné vyhlásenie člena okrskovej volebnej komisie pána R.S. Š. o tom, že bol prítomný počas sčítavania hlasovacích lístkov vo volebnej miestnosti a skutočnosti opisované v žalobe sa zakladajú na pravde.

4. Ostatne žalobkyňa namietala, že počas sčítavania hlasov došlo k viacerým pochybeniam, keď nebol spočítaný počet obálok nachádzajúci sa v prenosných urnách a odsúhlasený s počtom obálok vydaných a odovzdaných podľa zoznamu voličov. Rovnako pri spočítavaní hlasov nebola realizovaná krížová kontrola. Tieto skutočnosti podľa názoru žalobkyne vytvárajú pochybnosti o možnej manipulácii s výsledkami volieb, prípadne z nich možno vyvodit' pochybnosti o správnosti výsledkov spočítania hlasov. V tomto smere predložila žalobkyňa čestné vyhlásenia členov a členiek volebnej komisie pani I. H., T. D. J., I. E. I. H. R. Š., že boli prítomní počas sčítavania hlasov vo volebnej miestnosti a skutočnosti opisované v žalobe sa zakladajú na pravde. Osobitne žiadala žalobkyňa vypočuť aj svedkov a svedkyne - pani I. C., E. J. R., D. P., I. P., F.C. T., E. C., Q. G. I. H. E. Š..

5. V nadväznosti na žalobu si Najvyšší správny súd vyžiadaval všetky volebné dokumenty týkajúce sa volieb do orgánov samosprávy obcí 2022 v obci Jarabina (konkrétne volieb starostu obce Jarabina) bez toho, aby došlo k porušeniu ich zapečatenia. Najvyšší správny súd tiež zaslal žalobu žalobkyne na vyjadrenie žalovanému a požiadal o zapožičanie priestupkového spisu k udalosti „voľby do samosprávnych orgánov obce Jarabina, vo vzťahu k tvrdenému porušeniu volebného moratória v kontexte rozdávania „lístočkov“ s menami kandidátov.“

6. Dňa 20. decembra 2022 bol Najvyššiemu správne mu súdu doručený balík od obce Jarabina ku konaniu 13Svp/19/2022 s volebnou dokumentáciou. Balík bol poškodený preliačením pri adresných údajoch a poštou prelepený lepiacou páskou. O tejto skutočnosti bol do spisu založený úradný záznam s pripojenou fotodokumentáciou.

7. Dňa 23. decembra 2022 bolo Najvyššiemu správne mu súdu doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe. K tvrdenému porušeniu volebného moratória žalovaný uviedol, že žalobkyňa v rámci podanej žaloby dostatočne presne a zrozumiteľne neidentifikovala, za akých okolností mali byť tzv. lístočky vyhotovené a odovzdávané voličom, ktorým konkrétnym voličom mali byť odovzdané a v akom počte, či ktoré osoby mali byť na lístočkoch uvedené. Žalovanému tiež nie je zrejmé, prečo žalobkyňa tieto lístočky nepredložila. Podľa názoru žalovaného nemôže byť rozdávanie lístočkov považované za volenú kampaň, keďže nebolo (i) preukázané, že rozdávanie lístočkov bolo konaním politickej strany, politického hnutia, koalície politických strán a politických hnutí a kandidátov (požiadavka subjektu), (ii) nejde o činnosť smerujúcu k propagácii činností, cieľov a programu za účelom získania funkcie, keďže obsahom lístočkov boli len mená kandidátom, teda žiadne nové informácie (požiadavka podstaty a účelu činnosti - volebnej kampane). Podľa názoru žalovaného nemožno rozdávanie lístočkov subsumovať ani pod § 14 zákona č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o volebnej kampani“), keďže nešlo o rozhlasové vysielanie, televízne vysielanie, audiovizuálne mediálne služby na požiadanie, periodické publikácie, neperiodické

publikácie a ani agentúrne spravodajstvo. Obsah lístočkov bol navyše obsahovo neutrálny, teda nemohol byť ani v prospech a ani v neprospech kandidátov. Žalovaný má pritom vedomosť len o jedinom lístočku, ktorý mala nájsť pani W. J. v byte jej rodičov, pričom tento tam mala nechať pani P. Q., keď u nich bola na návšteve. Toto sa však nestalo ani v deň volieb a ani deň predtým. Pani J. pritom mala odmietnuť, že by lístok mal distribuovať žalovaný počas moratória. Obdobne sa mala vyjadriť aj pani Q.. V tomto smere žalovaný navrhol vykonať výsluch žalobkyne, predložil čestné prehlásenia pani J. zo dňa 19. decembra 2022 a čestné prehlásenie pani P.F. Q. zo dňa 22. decembra 2022 a tiež navrhol vyžiadať priestupkový spis Okresného úradu Stará Ľubovňa.

8. K tvrdenému porušovaniu zákona pri voľbách do prenosnej urny žalovaný zdôraznil, že nebol žiadnym spôsobom účastný v procese prípravy, organizácie a zabezpečenia volieb orgánov samosprávy obce Jarabina. Tvrdenia žalobkyne, že členovia okrskovej volebnej komisie, ktorí boli vyslaní k voličom s prenosnou urnou, upravovali hlasovacie lístky namiesto voličov, považoval žalovaný za neurčité a všeobecné. Nebolo možné z nich zistiť, v koľkých prípadoch malo dôjsť k takejto úprave hlasovacích lístkov, ktorí členovia to mali vykonať a pod. Žalovaný predložil tiež čestné vyhlásenia pani E.. J. R. I. H. E. Š., ktorí sa zhodne vyjadrili, že každý volič hlasoval do prenosnej urny slobodne, tajne a bez nátlaku. Poukazujú na skutočnosť, že pán R.Í. Š. bol len pri hlasovaní jedného voliča - pána R.I. P.. Žalovaný zdôraznil, že pán Š. je partnerom, resp. druhom žalobkyne a žijú spolu v spoločnej domácnosti a ani v žalobkyňou predloženom čestnom vyhlásení sa nevyjadruje k tomu, ako malo dochádzať k porušovaniu tajnosti volieb. Rovnako poukázal na to, že pán Š., ako člen komisie, nevzniesol výhrady do zápisnice o priebehu a výsledku hlasovania. Žalovaný predložil čestné vyhlásenia pána R. P. a ďalších osôb, ktoré mali voliť do prenosnej volebnej urny mimo volebnej miestnosti o tom, že títo pri voľbe neboli ovplyvňovaní členmi volebnej komisie.

9. K tvrdeným nedostatkom pri spočítavaní hlasov žalovaný uviedol, že nebol prítomný pri sčítavaní, a preto sa nevie posúdiť pravdivosť tvrdení žalobkyne. Poukázal na zápisnicu okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku vo voľbách do orgánov samosprávy obce Jarabina, z ktorej nevyplývajú námietky členov komisie k spôsobu sčítavania hlasov a všetci členovia komisie túto zápisnicu podpísali. Žalovaný poukázal aj na skutočnosť, že žalobkyňa bola v danej veci pozorovateľkou volieb, bola prítomná pri procese sčítania a na prípadné nedostatky počas sčítavania neupozornila členov komisie. Žalovaný predložil aj čestné vyhlásenia pani I. C., E.. J. R., E. Š. I. D. P. o tom, že sčítavanie hlasov prebehlo v poriadku.

10. Žalovaný navrhol, s ohľadom na uvedené skutočnosti žalobu žalobkyne zamietnuť a priznať žalovanému nárok na náhradu trov konania.

11. Najvyšší správny súd uznesením č. k. 13Svp/19/2022-100 zo dňa 9. januára 2023 poveril sudkyňu spravodajkyňu, Mgr. Kristínu Babiakovú, aby sa oboznámila s volebnou dokumentáciou, ktorú môže otvoriť a skontrolovať jej správnosť a vykonala výsluch svedkov v predmetnej veci. Následne súd oznámil žalobcovi a žalovanému, že dňa 19. januára 2023 o 11:00 hod. prebehne oboznámenie sa s volebnou dokumentáciou volieb do orgánov územnej samosprávy v obci Jarabina a o 13:00 bude vykonaný výsluch svedkov E.. E. T., H. D., P. Q., W. J., E. Š.Q., E.. J. R. I. R. Š..

12. Dňa 19. januára 2023 Najvyšší správny súd, za prítomnosti právneho zástupcu žalobkyne, žalovaného a jeho právneho zástupcu otvoril a oboznámil sa s volebnou dokumentáciou týkajúcou sa volieb do orgánov územnej samosprávy v obci Jarabina konaných dňa 29. októbra 2022. Po oboznámení obsahu krabice predsedníčka senátu konštatovala, že táto obsahuje sprievodný list, nezapečatený originál zápisnice okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania v obci Jarabina zo dňa 29. októbra 2022 a ďalšiu krabicu s nápisom komunálne voľby 2022 zapečatenú bielymi páskami, opatrenú podpismi a pečiatkou. V tejto zapečatenej krabici bola obsiahnutá volebná dokumentácia. Zo zoznamu voličov, ktorí požiadali o hlasovanie mimo volebnej miestnosti Najvyšší správny súd zistil, že z 23 osôb, ktoré požiadali

o hlasovanie mimo volebnej miestnosti, hlasovalo 21 osôb. Z dôvodu COVID-19 do špeciálnej volebnej urny hlasovali 3 osoby. Sudkyňa spravodajkyňa oboznámila obsah zápisnice okrskovej volebnej komisie a skonštatovala, že táto je podpísaná všetkými členmi komisie, všetci členovia súhlasili s jej znením, žiadne námietky sa v zápisnici nenachádzajú.

13. Z dôvodu, že v zapečatenej krabici s volebnou dokumentáciou sa nachádzali nezapečatené časti volebnej dokumentácie, pristúpila sudkyňa spravodajkyňa ku kontrole podpisov nachádzajúcich sa na krabici. Sudkyňa spravodajkyňa spolu so zúčastnenými osobami skonštatovala, že podpisy na zápisnici okrskovej volebnej komisie a na zapečatenej krabici s volebnou dokumentáciou sa javia ako rovnaké. Svedkovia R. Š., E. Š. I. H. J. R. po prezretí volebnej dokumentácie obsiahnutej v krabici skonštatovali, že ide o volebnú dokumentáciu, ktorú vkladali do krabice a potvrdili tiež, že na krabici sa nachádzajú ich podpisy.

14. Najvyšší správny súd následne vykonal výsluch svedka E.. E. T.. Ten k rozdávaniu „lístočkov“ v obci Jarabina uviedol, že nikdy žiaden lístoček fyzicky nevidel, len jeho manželka dostala jeho fotografiu na Messenger. Na lístočku malo byť uvedené číslo kandidáta, meno žalovaného (brata svedka) a pod ním čísla poslancov a ich mená. Svedok nevedel uviesť, či a kto ten lístoček rozdával a jeho fotografiu už nemal k dispozícii. Fotografia lístočka mala manželke svedka prísť v sobotu podvečer a poslala jej ju pani W. J.. Svedok počul o tom, že predmetný lístok mal byť rozdán dvom ľuďom v obci - jeden mala dostať pani Q. a jeden pán P..

15. Svedok pán H. D. k predmetnej veci uviedol, že v deň volieb po ich ukončení (asi o 22:00 hod.) mu volal pán D. P., ktorý mal byť u E.. E. T., s tým, že má informáciu, že v obci boli rozdávané lístky s menom žalovaného a menami poslancov. Fotografiu lístka dostal na Messenger. Predmetný lístok mal dať pani Q. pán T. a pani Q. ho dala pani U., tá ho ukázala dcére, pani J., ktorá fotografiu poslala buď E.. E. T. alebo pánovi D. P.. Svedok nevedel uviesť presný počet osôb, ktorým mal byť lístoček distribuovaný, ale malo ísť o viacero osôb (asi 5). Svedok fyzicky lístočkom nedisponoval mal len jeho fotografiu. Svedkovi bolo tiež povedané, že lístočky mali byť rozdávané v deň volieb (vtedy ho mala dostať pani Q.), ale presne to uviesť nevedel.

16. Na požiadanie sudkyne spravodajkyne predložil svedok fotografiu lístočka, na ktorom bolo uvedené - kandidát na starostu č. 2 Radoslav Beňo, kandidáti na poslancov č. 2, 3, 6, 10, 14, 15 a 16 s menami.

17. Svedkyňa pani P. Q. k predmetnej veci uviedla, že dostala nejaký lístoček, našla ho však až keď už odvolila. Nevedela, kto jej ho dal. Odniesla ho k U., potom ho pred nimi roztrhala a zobrala preč. Mali na ňom byť uvedení kandidáti na poslancov. Lístoček našla v schránke. Nevedela presne uviesť, či ide o lístoček, ktorého fotografiu predložil súdu pán D.. Nevedela, kedy jej bol lístok doručený. Svedkyňa sa totiž nezdržiava na adrese trvalého pobytu, tam chodí len umývať chodbu v stredu a v sobotu. V stredu pred voľbami tam ešte lístoček pritom nebol, z domu odišla v poobedňajších hodinách, ešte za svetla. Lístoček našla až v schránke v sobotu, potom ako odvolila.

18. Svedkyňa W. J. uviedla, že nevie o tom, že by boli v dedine pred voľbami rozdávané lístočky. Len od fotila lístok, ktorý videla u rodičov na stole a poslala fotku pani E. T.. Neskôr sa dozvedela, že lístok bol od pani Q.. Išlo pritom o lístok, ktorého fotografiu predložil súdu pán D.. Lístok mala svedkyňa nájsť v priebehu týždňa pred voľbami, asi v utorok, ale fotografiu poslala pani T. až v sobotu okolo 22:00. Svedkyňa nemala vedomosť o rozdávaní žiadnych iných lístkov a ani nevedela uviesť, kto mal lístočky rozdávať.

19. Svedok pán R. Š., ktorý so žalobkyňou žije v spoločnej domácnosti, k priebehu volieb uviedol, že robil šoféra pani R. a pánovi Š. pri voľbách do prenosnej volebnej schránky. Nebol pri voľbe jednotlivých občanov s výnimkou pána P.. Pán P. volil na verande, pred voľbou si išiel po ručne písaný lístok, z ktorého odpisoval. Nešlo o lístok, ktorého fotografiu predložil súdu pán D.. Keďže pán P. zle označil kandidáta na starostu, ďalší dvaja členovia komisie mu odovzdali nový lístok, ktorý vyplnil správne a vhodil do urny.

Neplatný lístok zobrali a odovzdali vo volebnej miestnosti. Pán P. svedkovi neuviedol, kto mu lístok dal. Svedok nebol svedkom toho, aby niekto z členov komisie upravoval hlasovacie lístky za voličov alebo vhadzoval obálky do urny za voličov. Aj pán P. podľa svedka všetko vykonal sám - sám vyplnil volebný lístok a nový (po oprave) aj sám vložil do obálky a vhodil do urny. Svedkovi nikto nezakazoval chodiť k ľuďom pri voľbách s urnou, on z bezpečnostných dôvodov zostával v aute pred domami.

20. Svedok tiež popísal situáciu, keď pri rannom výjazde s vyslanou skupinou pri voľbách do urny zistili, že im chýbajú dve obálky a pani R. ho požiadala, aby sa po nich vrátil. Tieto obálky sa nenašli a ustáľilo sa to podľa svedka tak, že miestna volebná komisia asi dala o dve obálky menej. Popísal tiež to, že pri sčítavaní hlasov sa nerobila krížová kontrola, lístky sa sčítavali iba raz. Keďže chýbal po sčítaní jeden lístok, ktorý sa našiel a patril pani P., jej hlasy sa prepočítali opätovne. Pokiaľ v čestnom vyhlásení, priloženom k žalobe, uvádza, že skutočnosti uvedené v žalobe sú pravdivé, mal na mysli to, čo sa udialo u pána P., tiež dve stratené obálky (po ktorých náhradu sa musel vrátiť pri voľbe do urny) a absenciu krížovej kontroly pri sčítavaní hlasov. Doplnil tiež, že počet obálok v prenosnej urne nebol spočítaný a bez spočítavania bol zamiešaný medzi ostatné obálky. Svedok počas sčítavania nevidel dôvod, aby svoje pochybnosti oznamoval do zápisnice a zápisnicu aj podpísal. Nikto ho do podpisu zápisnice nenútil, podpísal ju dobrovoľne. On sám pochybnosti o výsledku volieb/výsledku sčítania hlasov spočiatku nemal, vznikli až keď pani zapisovateľke volal policajt, že malo byť podané trestné oznámenie z dôvodu kolovania „lístočkov“ na internete. Pri sčítavaní hlasov boli prítomní aj pozorovatelia - žalobkyňa a pán Š. J. mladší (poslanec OZ), ktorí nemali výhrady k priebehu sčítavania.

21. Svedkyňa J. R. k veci uviedla, že bola predsedníčkou volebnej komisie spolu s pánom Š. poverená, aby chodili s volebnou urnou. Pán Š. mal robiť šoféra, neprejavil záujem byť účastný pri voľbách konkrétnych občanov a zúčastnil sa len pri voľbe pána P.. Ten volil na balkóne a chcel voliť len v komunálnych voľbách. Pri vyplňaní hlasovacieho lístka sa pán P. pomýlil, preto požiadaval o nový lístok a ten mu bol vydaný. Následne nový lístok vyplnil, vložil do obálky a obálku sám vhodil do urny. Svedkyňa si nevšimla, že by mal pán P. akýkoľvek lístok s menami kandidátov a ani pán Š. jej takúto vec nespomínal. Počas volieb do prenosnej urny sa neudialo nič nezákonné, všetci podľa svedkyne hlasovali samostatne a slobodne.

22. Obálky pre potreby volieb do urny prevzala svedkyňa, preverila ich počet, ktorý korešpondoval s počtom osôb prihlásených na voľby do prenosnej schránky. Svedkyňa si nespomínala, že by nastala situácia, kedy by sa pán Š. vracal po obálky.

23. K priebehu spočítavania hlasov svedkyňa uviedla, že pri sčítavaní vznikol len jeden problém, keď chýbal jeden hlas, vtedy celá komisia 4x prerátala každú kôpku s hlasmi a zistili, že problém bol v tom, že jedna skupina zrátala namiesto 11 len 10 lístkov. Hlasy sčítavali tak, že otvorili 3 urny, všetky obálky vysypali na stôl a lístky pomiešali. Následne spočítali obálky, aby zistili, koľko voličov odvolilo. Počet obálok sedel so zoznamom voličov. Následne obálky otvárali, lístky na starostu ukladali na kôpky a sčítavali. Komisia bola rozdelená v 4 skupinách, aby si vzájomne kontrolovali spočítavanie. Skupina svedkyne sčítala hlasy a následne ich posunula druhej skupine na prepočítanie. K sčítavaniu nikto nevznášal žiadne námietky a ako pozorovatelia bola prítomná žalobkyňa a pán J.. Pozorovatelia rovnako k sčítavaniu nemali námietky. Svedkyňa si nepamätala, či bolo členom komisie pred spísaním zápisnice oznámené, že bolo vo veci volieb v obci Jarabina podané trestné oznámenie.

24. Svedok E. Š. k veci uviedol, že s prenosnou volebnou urnou do domácností vstupoval pán Š. s pani R., pán Š. sedel v aute ako šofér. Pán Š. ani neprejavoval záujem zúčastňovať sa priamo na hlasovaní konkrétnych voličov. Voľby prebiehali bez problémov, každý hlasoval slobodne a bez nátlaku. Pán Š. sa zúčastnil len hlasovania pána P., ktorý hlasoval na balkóne a len v komunálnych voľbách. Keďže si zle upravil hlasovací lístok, požiadaval o nový hlasovací lístok, ktorý vyplnil. Svedok nevidel, koho pán P. krúžkoval a nikto z členov komisie na neho nevyvíjal žiaden tlak. Svedok si nevšimol ani, že by pán P. mal

mať nejaký lístok s menami kandidátov. Uviedol tiež, že si myslí, že na začiatku chýbali členom komisie nejaké obálky, nepamätal si však koľko a ďalšie obálky mal priniesť pán Š..

25. Čo sa týkalo spočítavania hlasov svedok uviedol, že raz nesedel počet hlasov a hlasovacích lístkov z dôvodu, že sa asi zlepili dva hlasovacie lístky dokopy. Ďalšia skupina hlasovacie lístky následne prepočítala. Pri sčítavaní hlasov pritom podľa svedka dochádzalo aj k vzájomnej kontrole, keďže spočítavali hlasy vo viacerých skupinách, keď jedna skupina spočítala hlasy posunula ich ďalšej a tá zase ďalšej. Hlasy spočítavali niekoľkokrát. Pri spočítavaní boli ako pozorovatelia žalobkyňa a pán J.. Nikto z členov komisie a ani z pozorovateľov nemal žiadne námietky k sčítavaniu hlasov.

26. Okresný úrad Stará Ľubovňa na dožiadanie Najvyššieho správneho súdu predložil kópiu priestupkového spisu č. OU-SL-OVVS-2022/009476 (ďalej ako „priestupkový spis“) vo veci podnetu z podozrenia na porušenie volebného moratória v obci Jarabina. Príslušné orgány začali v predmetnej veci konať na základe podnetu Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán, ktorým postúpila podnet pána H. D., podľa ktorého mali byť v obci Jarabina rozdávané lístky popísané v bode 16 tohto rozsudku. K podnetu priložil aj fotografiu takéhoto lístka.

27. V priestupkovom spise je obsiahnutý záznam o podaní vysvetlenia pánom H. D. zo dňa 29. decembra 2022, v ktorom uviedol, že lístok, ktorého fotografiu zaslal v rámci svojho podnetu, získal tak, že mu ho poslal pán D. P.. Tento lístok mal dať kandidát za poslanca obce Jarabina O. T. pani P.F. Q., ktorá s týmto lístkom išla odvoliť a po odvolení išla za pani U. U. a tento lístok jej ukázala a dala, aby s ním išla voliť. Predmetný lístok následne odfotila dcéra pani U. U., pani W. J.. Svedkovi D. malo byť povedané, že týchto lístkov bolo rozdáných viac, ale koľko presne nevedel uviesť, pretože po tom, čo sa o tom začalo hovoriť sa k tomu už ľudia vôbec nechceli vyjadrovať.

28. Dňa 23. januára 2023 bolo Najvyššiemu správne súdu doručené vyjadrenie žalovaného k procesnému úkonu realizovanému dňa 19. januára 2023. Žalovaný zdôraznil, že z realizovaných výsluchov nemožno mať za preukázané, že v čase kratšom ako 48 hodín pred začiatkom volieb, teda počas moratória, mali byť medzi obyvateľmi rozdávané lístočky a nebol ani ustálený počet lístkov. Navyše obsah lístka, ktorého fotografiu predložil Najvyššiemu správne súdu pán Janoščík, je neutrálny. Išlo len o menný zoznam kandidátov bez akýchkoľvek ďalších informácií. Takýto lístok ani nemohol napĺňať charakter činnosti smerujúcej k propagácii činnosti, cieľov a programu, čo je nakoniec pojmovým znakom volebnej kampane. Nešlo ani o nové informácie.

29. Žalovaný zdôraznil, že z vykonaného dokazovania, ani z výpovede pána Š., nevyplýva, že by členovia komisie vyslaní s volebnou urnou k voličom, akýmkoľvek spôsobom upravovali hlasovacie lístky namiesto voličov alebo vhadzovali obálky do prenosnej volebnej urny namiesto voličov.

30. K nedostatkom pri procese sčítavania hlasov žalovaný zdôraznil, že ani pán Š., akcentujúc absenciu krížovej kontroly pri spočítavaní hlasov, neuvádzal žiadne svoje pochybnosti do zápisnice, zápisnicu aj bez výhrad podpísal. Rovnako ani zo strany iných členov komisie neboli vznesené žiadne výhrady k procesu sčítavania. Výhrady k sčítavaniu hlasov nemali ani pozorovatelia, medzi ktorými bola aj žalobkyňa. Z výpovede pani R. a pána Š. pritom vyplýva aj to, že hlasovacie lístky boli sčítavané niekoľkokrát a v niekoľkých skupinách. Javí sa preto, že kontrola pri sčítavaní realizovaná bola.

31. K volebnej dokumentácii žalovaný zdôraznil, že svedkovia pán Š., pani R. a pán Š. zhodne uviedli, že odpečatená volebná dokumentácia zodpovedá tej, ktorá bola obci Jarabina odovzdaná do úschovy, pričom všetci traja členovia potvrdili, že na krabici, obsahujúcej volebnú dokumentáciu, sa nachádzajú ich podpisy. Podľa názoru žalovaného Najvyšší správny súd nemôže prípadné vady volebnej dokumentácie v danom konaní zohľadňovať, keďže tieto nie sú obsiahnuté v žalobe žalobkyne. Navyše vady volebnej dokumentácie

(jej riadne nezapečatenie) nepovažuje žalovaný za tak závažné porušenie, ktoré by mohlo spôsobiť neplatnosť volieb.

32. Zo zápisnice okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku vo voľbách do orgánov samosprávy obce Jarabina dňa 29. októbra 2022 Najvyšší správny súd zistil, že v obci Jarabina sa 454 voličov zúčastnilo na hlasovaní, 454 voličov odovzdalo obálku. Z odovzdaných hlasov bolo 450 hlasov pre starostu obce platných. Kandidát č. 1 získal 83 hlasov, kandidát č. 2 (žalovaný) 187 hlasov a kandidátka č. 3 (žalobkyňa) 180 hlasov. Rozdielom hlasov 7 bol zvolený žalovaný za starostu obce. Zápisnica bola podpísaná 29. októbra 2022 od 23:50 všetkými 11 členmi okrskovej volebnej komisie - pani I. C., E. J. R., O. R. Š., F. T., T. D. J., I. E.P., Q. G., E. Š., D. P., E. C. I. I. P.. Zápisnica neobsahovala žiadne výhrady členov komisie k jej obsahu.

II.

Posúdenie súdu

33. Najvyšší správny súd ako súd volebný (§ 11 písm. f) SSP), po zistení, že žaloba žalobkyne vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb starostu obce Jarabina, uskutočnených dňa 29. októbra 2022, bola podaná včas (§ 312e SSP), oprávnenou osobou (§ 312c písm. a) SSP), splňa zákonné náležitosti (§ 312f SSP) a nie je dôvod na jej odmietnutie (§ 312h ods. 2 SSP), preskúmal žalobné námietky žalobkyne na podklade vykonaného dokazovania a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

34. Najvyšší správny súd dáva do pozornosti, že právomoc rozhodovať vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy podľa čl. 142 ods. 2 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky bola Najvyššiemu správne mu súdu priznaná ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Ústavodarca predmetnou novelou preniesol výkon dohľadu nad zákonnosťou a ústavnosťou volebného procesu do orgánov územnej samosprávy z Ústavného súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd s účinnosťou od 1. augusta 2021 (§ 154 ods. 4 a 5 Ústavy v spojení s § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Najvyšší správny súd preto v záujme zachovania právnej istoty volebných aktérov ako aj predvídateľnosti rozhodovacej činnosti vo veciach týkajúcich sa ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy v rozsahu podobnosti aplikovanej právnej úpravy vo svojom rozhodovaní vychádza zo súvisiacej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky do 31. júla 2021.

35. Právomoc Najvyššieho správneho súdu vyhlásiť voľby za neplatné, či zrušiť ich výsledok a vyhlásiť za zvoleného iného kandidáta podľa § 312j ods. 2 SSP predstavuje osobitne významné oprávnenie, umožňujúce Najvyššiemu správne mu súdu zasiahnuť do volebného procesu. Voľby pritom predstavujú demokratický prostriedok obnovovania legitimity výkonu verejnej moci nad obyvateľmi, pričom legitimitu výkonu verejnej moci udeľujú práve samotní obyvatelia, resp. voliči svojim kolektívnym volebným rozhodnutím. Právomoc zneplatniť či zrušiť kolektívne rozhodnutie voličov v rámci volebného procesu preto zasahuje do samotnej podstaty demokracie ako takej. Táto skutočnosť, spolu s rešpektom ku kolektívnemu slobodnému rozhodnutiu voličov o tom, kto ich má v reprezentatívnom orgáne zastupovať, vyvoláva potrebu zdržanlivosti a citlivosti, ktorú musí Najvyšší správny súd pri uplatňovaní svojich právomocí vo volebnom procese sledovať.

36. Zmyslom a účelom volebného súdnictva nie je sankcionovanie kandidátov uchádzajúcich sa o verejnú funkciu vo voľbách za porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov (či už nimi alebo tretími osobami v ich prospech), ale ochrana slobodného rozhodovania voličov o tom, kto ich má v rámci verejnej funkcie reprezentovať, teda o tom, kto má v ich mene a s ich poverením vykonávať nad nimi verejnú moc. Vyhlásenie neplatnosti volieb je tak prostriedkom zaistenia legitimity zvoleného orgánu (podobne

rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 78/2011 zo dňa 23. februára 2011, sp. zn. PL. ÚS 52/2018 zo dňa 19. decembra 2018). Z tohto dôvodu v rámci volebného súdnictva nemusí byť relevantné len správanie úspešného kandidáta, ale aj iných subjektov participujúcich na volebnom procese, pokiaľ malo za následok narušenie legitimacy volieb.

37. Práve z týchto dôvodov môže Najvyšší správny súd, využíjúc svoju právomoc podľa § 312j ods. 2 SSP, zasiahnuť do volebného procesu len vtedy, ak bola zistená (i) protizákonnosť volieb (porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, prípadne zákonov bezprostredne s nimi súvisiacich), (ii) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a žalobcom namietanou neplatnosťou volieb a (iii) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledok volieb a dôvodne vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (podobne rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 46/2014 zo dňa 18. februára 2015 a iné).

38. Žalobkyňa vo svojej žalobe namietala nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu v obci Jarabina z troch dôvodov, konkrétne (i) z dôvodu porušenia volebného moratória, ku ktorému malo dôjsť rozdávaním lístkov s menami kandidátov v obci Jarabina, (ii) z dôvodu porušovania tajnosti a slobody volieb pri hlasovaní voličov do volebnej urny a (iii) z dôvodu rôznych pochybení pri sčítavaní hlasov.

II.A K porušeniu volebného moratória

39. Podľa § 2 ods. 1, 2 a 3 zákona o volebnej kampani

(1) Volebná kampaň na účely tohto zákona je akákoľvek činnosť politickej strany, politického hnutia, koalície politických strán a politických hnutí a kandidátov, za ktorú sa obvykle platí úhrada, smerujúca k propagácii ich činnosti, cieľov a programu za účelom získania funkcie volenej podľa osobitného predpisu. Rozumie sa tým činnosť v prospech aj v neprospech subjektov podľa prvej vety.

(2) Volebná kampaň začína dňom uverejnenia rozhodnutia o vyhlásení volieb v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „vyhlásenie volieb“) a končí 48 hodín pred dňom konania volieb.

(3) Činnosť iných subjektov ako ustanovených v odseku 1 na podporu alebo v neprospech politických strán, koalícií politických strán a kandidátov sa v čase ustanovenom na volebnú kampaň zakazuje.

40. Podľa § 14 ods. 1 a 2 zákona o volebnej kampani

(1) Zverejňovať informácie o kandidujúcich politických stranách, kandidujúcich koalíciách politických strán, kandidátoch na prezidenta a kandidátoch na funkcie do orgánov územnej samosprávy v ich prospech alebo neprospech v rozhlasovom vysielaní, v televíznom vysielaní, v rámci audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, v periodických publikáciách, neperiodických publikáciách a v agentúrnom spravodajstve je 48 hodín pred dňom konania volieb a v deň konania volieb až do skončenia hlasovania zakázané.

(2) Ustanovenia odseku 1 sa nevzťahujú na vysielanie prostredníctvom internetu.

41. V súvislosti uplatnenou námietkou považuje Najvyšší správny súd za potrebné zdôrazniť, že volebná kampaň predstavuje aktívne sprístupňovanie a rozširovanie (pozitívnych i negatívnych) informácií o kandidátoch alebo politických stranách do dispozičnej sféry voliča spôsobom, za ktorý sa obvykle platí úhrada, a to v snahe ovplyvniť voľbu voliča. Volebná kampaň je legitímnou súčasťou predvolebného boja a zabezpečuje voličovi možnosť získať dostatok informácií pre uskutočnenie uváženeho rozhodnutia v rámci volebného aktu. Právna úprava volebnej kampane na území Slovenskej republiky pozná aj volebné moratórium (§ 2 ods. 2 a § 14 ods. 1 zákona o volebnej kampani). Ide o dobu 48 hod. pre uskutočnením volieb, kedy zákonodarca garantuje akýsi „pokoj zbrani“, teda priestor pre voliča, aby bez ďalšieho ovplyvňovania mohol zvážiť informácie, ktoré získal počas volebnej kampane a následne učinil svoje rozhodnutie. Volebné moratórium sa okrem iného prejavuje v požiadavke ukončenia volebnej kampane v čase 48 hod pred voľbami a zároveň aj v zákaze akéhokoľvek zverejňovania informácií o kandidujúcich subjektov (v ich prospech alebo v neprospech) spôsobmi ovplyvňujúcimi väčšie skupiny voličov - v rozhlasovom vysielaní, v televíznom vysielaní, v rámci audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, v

periodických publikáciách, neperiodických publikáciách a v agentúrnom spravodajstve 48 hod. pred voľbami a v deň konania volieb.

42. Z hľadiska porušovania volebného moratória sú tak relevantné okolnosti, v rámci ktorých došlo k zverejňovaniu informácií o kandidujúcich subjektoch (čas a spôsob zverejnenia), ale aj obsah samotnej informácie. Pri časovom aspekte pritom nie je podstatné, kedy sa volič s informáciou v prospech alebo neprospech kandidujúceho subjektu fakticky oboznámil, ale kedy mu táto bola poskytnutá do dispozičnej sféry, a teda kedy sa s ňou prvýkrát mohol oboznámiť (mutatis mutandis rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 12/2011 zo dňa 2. marca 2011 a PL. ÚS 1/2011 zo dňa 9. marca 2011). Z hľadiska obsahového možno za porušenie volebného moratória považovať len zverejňovanie takých informácií, ktoré sú v prospech alebo neprospech kandidujúcich subjektov a sú nové, teda prvýkrát verejnosti aktívne sprístupnené (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 15/2013 zo dňa 11. decembra 2013, publikované v ZNaÚÚS pod č. 54/2013).

43. Z vykonaného dokazovania, konkrétne zo svedeckých výpovedí E. E. T. (bod 14 tohto rozsudku), pána H. D. (bod 15 tohto rozsudku), pani P. Q. (bod 17 tohto rozsudku) a pani W. J. (bod 18 tohto rozsudku), má Najvyšší správny súd za preukázané, že v obci Jarabina mal byť do dispozičnej sféry pani Q., voličky, sprístupnený lístok, ktorého obsahom bolo meno žalovaného a jeho číslo na volebnom lístku a mená ďalších kandidátov za poslancov. Naopak nepodarilo sa preukázať, ako sa tento lístok dostal do dispozičnej sféry pani Q. - kto jej ho dal a kedy (časové údaje uvádzané jednotlivými svedkami boli odlišné - od utorka pred uskutočnením volieb, ako to vyplývalo z výpovede pani J. až po obdobie 48 hod. pred uskutočnením volieb - čo by korešpondovalo s poslednou prítomnosťou pani Q. v jej rodinnom dome a momentom nájdenia lístka po voľbe pani Q.). Rovnako v konaní nebolo preukázané, že by došlo k väčšiemu šíreniu takýchto lístočkov po celej obci Jarabina.

44. Aplikujúc všeobecné východiská na výsledky vykonaného dokazovania Najvyšší správny súd konštatuje, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by došlo k šíreniu lístočkov vo väčšom rozsahu spôsobom predvídaným § 14 ods. 1 zákona o volebnej kampani a ani že by k tomuto šíreniu malo dôjsť v období 48 hod. pred uskutočnením volieb. Na základe vykonaného dokazovania, ktoré žalobkyňa po vykonaní úkonov dňa 19. januára 2023 ani nenavrholala doplniť, sa teda nepodarilo preukázať skutočnosť, že by vôbec k porušeniu volebného moratória v obci Jarabina došlo.

45. Vyššie uvedené úvahy vedú Najvyšší správny súd k záveru, že námietka porušenia volebného moratória v obci Jarabina pred uskutočnením volieb starostu uskutočnených dňa 29. októbra 2022 bola nedôvodná.

II.B Voľba do prenosnej volebnej schránky

46. Ďalšia námietka žalobkyne spočívala v tom, že členovia okrskovej volebnej komisie vyslaní k voličom s prenosnou volebnou schránkou mali voličom pomáhať pri vyplňaní volebných lístkov, vhadzovať za nich hlasy do urny a podobne. Týmto spôsobom malo dôjsť k porušeniu princípu tajnosti volieb a možného ovplyvňovania voľby jednotlivých voličov.

47. Najvyšší správny súd v snahe objasniť tvrdenia žalobkyne uskutočnil výsluch troch členov okrskovej volebnej komisie, ktorí boli vyslaní s volebnou schránkou - pána Š. (bod 19 tohto rozsudku), pani R. (bod 21 tohto rozsudku) a pána Š. (bod 24 tohto rozsudku). Ani jeden z vypočutých svedkov pritom nepotvrdil žalobkyňou komunikované podozrenia. Neurobil tak ani pán Š., ktorý je druhom žalobkyne a žijú v spoločnej domácnosti. Pán Š. tiež nepotvrdil, že by k akémukoľvek porušeniu princípu tajnosti či slobody volieb malo dôjsť pri voľbách u pána R. P., ktorý mal, aj podľa jeho slov, sám vyplniť volebný lístok a sám ho vhodiť do prenosnej volebnej urny. Žalobkyňa pritom neprodukovala žiadne ďalšie dôkazy, aby podporila svoje vznesené podozrenia.

48. Najvyšší správny súd preto konštatuje, že ani táto tvrdená volebná vada nebola preukázaná a žaloba je aj v tejto časti nedôvodná.

II.C Pochybenia pri sčítavaní hlasov

49. Ostatnou námietkou, pre ktorú žalobkyňa spochybňuje zákonnosť volieb starostu obce Jarabina, boli pochybenia pri sčítavaní hlasov - konkrétne to, že volebná komisia nespočítala samostatne počet obálok nachádzajúcich sa v prenosných urnách a následne tento neodsúhlasila s počtom obálok vydaných a odovzdaných podľa zoznamu voličov a rovnako to, že pri sčítavaní hlasov nebola realizovaná krížová kontrola.

50. V nadväznosti na vznesené pochybnosti žalobkyne Najvyšší správny súd výsluchom svedkov - pani J. R. (body 22 až 23 tohto rozsudku), pána E. Š. (bod 25 tohto rozsudku) a pána R. Š. (bod 20 tohto rozsudku) zistil, že volebná komisia po ukončení volieb postupovala tak, že obálky s hlasmi z prenosnej volebnej urny zmiešala s ostatným obálkami, následne ich spočítala, otvorila obálky a spočítala hlasy. Pri spočítavaní hlasov postupovali členovia komisie tak, že sa rozdelili na dvojice, ktoré po spočítaní svojej časti hlasov túto postúpili na prepočítanie inej dvojici. Tento postup potvrdila aj výpoveď pána Š., ktorý však mal k postupu rovnaké výhrady, aké boli komunikované v žalobe. Všetci vypočutí svedkovia, vrátane pána Š., však potvrdili, že v priebehu sčítavania nemali k postupu žiadne výhrady, tieto neuviedli ani do zápisnice a zápisnicu bez výhrad slobodne podpísali. U pána Š. mali podozrenia vzniknúť až v nadväznosti na oboznámenie sa s podaním trestného oznámenia v kontexte porušenia volebného moratória v obci Jarabina.

51. Najvyšší správny súd konštatuje, že na zistenom postupe pri spočítavaní hlasov neidentifikoval žiadne znaky nezákonnosti či neústavnosti, ktoré by mohli viesť k spochybneniu výsledkov volieb starostu v obci Jarabina. Zvolený spôsob prepočtu obálok, keď najskôr došlo k premiešaniu všetkých obálok a až následne k ich spočítaniu, bol súladný so zákonom. Podľa § 29 ods. 1 zákona o voľbách po skončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatiť nevydané hlasovacie lístky a obálky a potom dá otvoriť volebnú schránku. Ak okrsková volebná komisia na žiadosť použila aj prenosnú volebnú schránku, obsah schránok po ich otvorení zmieša. Až následne po zmiešaní všetkých obálok, okrsková volebná komisia podľa § 29 ods. 2 zákona o voľbách sčíta obálky a porovná ich počet so záznamami v zozname voličov.

52. Aj následné samotné sčítanie Najvyšší správny súd vyhodnotil tak, že neindikovalo zneužitie či manipuláciu. Po celkovom spočítaní všetkých obálok nevykazovali nesprávnosť celkové údaje o vydaných/odovzdaných obálkach a ani údaje o počte hlasov, preto sa nemožno bez ďalšieho domnievať, že počet obálok bol v prenosnej urne vyšší či nižší ako počet hlasujúcich voličov.

53. Rovnako zvolený spôsob spočítavania hlasov prostredníctvom viacerých, vzájomne sa kontrolujúcich dvojíc, bez ďalšieho neindikuje podozrenia z manipulácie s výsledkami volieb. A to ani pri absencii tzv. „krížovej kontroly.“ Najvyšší správny súd v tomto smere opätovne vyzdvihuje skutočnosť, že žiaden v členov okrskovej volebnej komisie nemal počas sčítavania výhrady k spôsobu sčítavania hlasov a ani k výsledkom sčítania. Ani samotná žalobkyňa, prítomná pri sčítaní hlasov ako pozorovateľka, tieto výhrady nekomunikovala na mieste vo volebnej miestnosti. Výhrady žalobkyne sa v tomto smere javia ako účelové, keď síce pomenúva nedostatky procesu pri sčítavaní hlasov, avšak nežiada ich prepočítanie.

54. Osobitne v kontexte tohto žalobného bodu sa Najvyšší správny súd oboznámil s volebnou dokumentáciou. Táto síce bola doručená súdu v zapečatenej krabici, avšak v jej vnútri sa nachádzala porozhádzovaná, riadne nezatriedená a individuálne nezapečatená volebná dokumentácia.

55. Podľa § 39 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o voľbách“)

(1) Volebné komisie odovzdávajú volebné dokumenty do úschovy obciam, okresným úradom, samosprávnym krajom a ministerstvu vnútra. Odovzdanie volebných dokumentov ustanovuje zákon v osobitných častiach. O odovzdaní volebných dokumentov sa vyhotoví protokol, ktorého súčasťou sú zoznamy odovzdávaných volebných dokumentov. Protokol podpíšu predsedovia príslušných volebných komisií a osoby zodpovedné za ich prevzatie.

(2) Dňom prevzatia volebných dokumentov podľa odseku 1 sa volebné dokumenty stávajú súčasťou registratúry toho orgánu, ktorý ich prevzal do úschovy a spravujú sa podľa jeho registratúrneho poriadku.

(3) Na sprístupňovanie zápisníc o výsledkoch volieb sa vzťahuje osobitný predpis, do ostatných volebných dokumentov môžu nahliadať len súd a orgán činný v trestnom konaní.

56. Je na mieste uviesť, že volebná dokumentácia predstavuje jeden z najdôležitejších a najrelevantnejších dôkazov o priebehu a výsledkoch uskutočnených volieb. V súlade s § 39 ods. 3 zákona o voľbách je nevyhnutné, aby volebná dokumentácia bola odovzdaná tak, že do nej môže nahliadnuť len súd alebo orgán činný v trestnom konaní, teda v zapečatenej volebnej schránke, alebo v inej zapečatenej forme, vylučujúcej prípadnú nedovolenú manipuláciu. Predloženie volebnej dokumentácie v rozpore s touto povinnosťou má za následok zníženie miery hodnovernosti tejto dokumentácie a informácií v nej obsiahnutých. Je tomu tak práve z dôvodu nemožnosti vylúčenia potenciálneho zásahu do jej obsahu (mutatis mutandis rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 52/2018 zo dňa 19. decembra 2018).

57. Na druhej strane je potrebné uviesť aj to, že vo volebnom súdnictve sa neuplatňuje teória tzv. „absolútnych vád“ volebného procesu, „t. j. takých porušení zákona o voľbách, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta. Overenie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a zložením zastupiteľského zboru alebo minimálne takej novej príčinnej súvislosti (princíp potenciálnej kauzality)“ (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 46/2014 zo dňa 18. februára 2015).

58. V tomto smere preto Najvyšší správny súd uvádza, že žalovaný sa mylí pokiaľ tvrdí, že doručenie riadne nezapečatenej volebnej dokumentácie je vadou, na ktorú Najvyšší správny súd nemôže prihliadať z dôvodu koncentrácie žalobných bodov. Ako už bolo vysvetlené vyššie, volebná dokumentácia je dôkazný prostriedok, ktorým sa preukazuje priebeh volebného procesu. Jej nezapečatenie predstavuje nezákonnosť, ktorá má vplyv na výpovednú hodnotu volebnej dokumentácie ako dôkazu. Preto túto skutočnosť musí Najvyšší správny súd zohľadňovať vždy, ak vykonáva dôkaz jej oboznámením.

59. Najvyšší správny súd sa oboznámil s predloženou volebnou dokumentáciou a konštatuje, že táto, napriek nedbalému a nezodpovednému prístupu okrskovej volebnej komisie, ktorá riadne nevytriedila a individuálne nezapečatila jednotlivé časti volebnej dokumentácie, nevykazovala žiadne zjavné vady manipulácie, poškodenia či neúplnosti. Rovnako bola tiež uložená v krabici, ktorá bola zapečatená a opatrená podpismi členov volebnej komisie. Vypočutí členovia volebnej komisie - pán Š., pán Š. a pani R. pri výsluchu skonštatovali, že krabica ako aj jej obsah je zhodný s volebnou dokumentáciou tak, ako ju komisia odovzdala obci Jarabina do úschovy. Najvyšší správny súd preto uzavrel, že predloženie volebnej dokumentácie s vadami pri jej zapečatení samo o sebe v posudzovanom prípade nepredstavuje takú vadu, ktorá by nadobudla intenzitu spochybňujúcu výsledok volieb.

60. Po oboznámení sa so zápisnicou okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania v obci Jarabina zo dňa 29. októbra 2022 Najvyšší správny súd tiež konštatuje, že táto neobsahuje žiadne výhrady členov komisie či pozorovateľov k spôsobu sčítavania hlasov a je podpísaná všetkými členmi okrskovej volebnej komisie. Najvyšší správny súd nemá dôvod spochybňovať toto vyhlásenie členov okrskovej

volebnej komisie o správnosti výsledkov v zápisnici obsiahnutých. Žalobkyňa nepredložila žiadne relevantné dôkazy spochybňujúce túto zápisnicu.

61. Pre úplnosť Najvyšší správny súd uvádza, že nevyhovel návrhu žalobkyne na vypočutie pána R. P., keďže už z výsluchu členov volebnej komisie vyslaných s prenosnou urnou (pána Š., pani R. a pána Š.) zistil, že pri voľbách do prenosnej urny nedošlo k takému správaniu, aké popisovala žalobkyňa (k vyplňovaniu volebných lístkov členmi komisie za voličov). Tento dôkaz považoval Najvyšší správny súd preto za nadbytočný.

62. Rovnako Najvyšší správny súd nevyhovel žiadosti žalobkyne na výsluch pani D. J., I. E., I. C., D. P., I. P., F.C. T., E. C. I. Q. G., keďže okolnosti ohľadom spočítavania hlasov mal za v postačujúcej miere preukázané výsluchom svedkov pána Š., pani R. a pána Š.. Pričom žiadna z okolností popísaná týmito svedkami či žalobkyňou v kontexte absencie výhrad členov okrskovej volebnej komisie v zápisnici okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania v obci Jarabina zo dňa 29. októbra 2022 neindikovala nezákonnosť volebného procesu v obci Jarabina.

III.

Záver

63. Sumarizujúc vyššie uvedené skutočnosti dospel Najvyšší správny súd k záveru, že žaloba nie je dôvodná, keďže žalobkyňou uplatňované volebné vady sa nepreukázali a/alebo nenadobudli intenzitu spôsobilú ovplyvniť/spochybniť výsledok volieb, a preto ju zamietol (§ 312j ods. 1 SSP).

64. O trovách konania rozhodol Najvyšší správny súd podľa jeho výsledku a keďže zamietnutie žaloby znamená úspech žalovaného v konaní, priznal mu voči neúspešnej žalobkyni právo na ich úplnú náhradu. Postupoval pritom podľa ustanovenia § 168 SSP, ktoré umožňuje priznať žalovanému právo na náhradu trov len vtedy, ak to možno spravodlivo požadovať, pričom náhradu trov právneho zastúpeniu tu možno orgánu štátnej správy priznať len výnimočne. Toto ustanovenie je však primárne určené na rozhodovanie o náhrade trov konania orgánu verejnej správy, ktorý v správnom súdnictve vystupuje v postavení žalovaného. Konanie vo volebných veciach (o žalobách proti neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy) je však typickým kontradiktórnym konaním, ktorého účastníkmi sú súkromné subjekty (§ 312c, § 312d SSP), nie správne orgány či subjekty v podobnom postavení. Ak žalovanému vznikli v konaní dôvodne vynaložené trovy, možno považovať podmienku spravodlivého požadovania ich náhrady voči žalobkyni za splnenú. Otázku vzniku trov a dôvodnosti ich vynaloženia posúdi asistent sudcu Najvyššieho správneho súdu, ktorý v zmysle § 175 ods. 2 SSP rozhodne o výške náhrady trov osobitným uznesením.

65. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.